

A Győri Ítéltábla (Magyarország) által 2019. december 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – JZ kontra OTP Jelzálogbank Zrt. és társai

(C-932/19. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

A kérdést előterjesztő bíróság

Győri Ítéltábla

Az alapeljárás felei

Felperes: JZ

Alperesek: OTP Jelzálogbank Zrt., OTP Bank Nyrt., OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Ellentétes-e a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelv¹ 6. cikkének (1) bekezdésével a nemzeti jognak az a szabálya, amely a fogyasztói kölcsönszerződésben – az egyedileg megtárgyalt szerződési feltétel kivételével – semmisnek nyilvánítja azt a kikötést, amely szerint a pénzügyi intézmény a kölcsön-, illetve a lízingtárgy megvásárlásához nyújtott finanszírozási összeg folyósítására a vételi, a tartozás törlesztésére pedig az eladási vagy egyébként a folyósításkor meghatározott árfolyamtól eltérő típusú árfolyam alkalmazását rendeli, és e semmis kikötés helyébe a folyósítás és a törlesztés tekintetében egyaránt a nemzeti bank hivatalos devizaárfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezést lépteti, anélkül, hogy számításba venné, hogy a fogyasztót e rendelkezés – a szerződés összes kikötésére figyelemmel – valóban különösen káros következményektől óvja-e meg, illetve nem teszi a fogyasztó számára lehetővé arra vonatkozó szándéka kinyilvánítását sem, hogy igényt tart-e az e jogszabály szerinti védelemre?

---

¹ HL 1993., L 95., 29. o., magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet 2. kötet 288. o.

C-932/19-1

A Győri Ítéltábla a Dr. Marczingós Ügyvédi Iroda (8272 Tagyon, Muskátli u. 3.; ügyintéző: dr. Marczingós László ügyvéd) által képviselt

felperesnek a dr. Bede Péter ügyvéd (8237 Tihany, Aranyház u. 20.) által képviselt **OTP Jelzálogbank Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (1051 Budapest, Nádor u. 21.) **I. rendű alperes**, a dr. Bede Péter ügyvéd (8237 Tihany, Aranyház u. 20.) által képviselt **OTP Bank Nyilvánosan Működő Részvénytársaság** (1051 Budapest, Nádor u. 16.) **II. rendű alperes** és a dr. Gyürky Ügyvédi Társulás (8200 Veszprém, Horgos u. 8.; ügyintéző: dr. Gyürky Éva ügyvéd) által képviselt **OTP Faktoring Követeléskezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (1066 Budapest, Mozsár u. 8.) **III. rendű alperes** ellen szerződések érvénytelenségéből eredő igény iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2019. július 3-án kelt 4.P.20.899/2017/40/I. számú ítélete ellen a felperes részéről 43. sorszámom benyújtott fellebbezés folytán indult fellebbezési eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

v é g z é s t :

[1] Az ítéltábla az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezi az alábbi kérdésben:

Ellentétes-e a Tanácsnak a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK Irányelve 6. cikk (1) bekezdésével a nemzeti jognak az a szabálya, mely a fogyasztói kölcsönszerződésben – az egyedileg megtárgyalt szerződési feltétel kivételével – semmisnek nyilvánítja azt a kikötést, amely szerint a pénzügyi intézmény a kölcsön-, illetve a lízingtárgy megvásárlásához nyújtott finanszírozási összeg folyósítására a vételi, a tartozás törlesztésére pedig az eladási vagy egyébként a folyósításkor meghatározott árfolyamtól eltérő típusú árfolyam alkalmazását rendeli, és e semmis kikötés helyébe a folyósítás és a törlesztés tekintetében egyaránt a nemzeti bank hivatalos devizaárfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezést lépteti, anélkül, hogy számításba venné, hogy a fogyasztót e rendelkezés – a szerződés összes kikötésére figyelemmel - valóban különösen káros következményektől óvja-e meg, illetve nem teszi a fogyasztó számára lehetővé arra vonatkozó szándéka kinyilvánítását sem, hogy igényt tart-e az e jogszabály szerinti védelemre?

[2] Az ítéltábla az előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig a fellebbezési eljárást felfüggeszti.

[3] A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

A Bíróság nyilvántartásába	
bejegyezve a	1138475 szám alatt
Luxembourg,	2019 -12- 23 A hivatalvezető nevében
Fax/E-mail:	_____
Benyújtva:	20.12.2019 Illéssy István tanácsos

CURIA GROUPE	
Luxembourg	
Dátum	20.12.2019

I n d o k o l á s

Az előzetes döntéshozatal iránti előterjesztés előzményei

[4] A II. rendű alperes és a felperes között 2007. május 16-án személyi kölcsönszerződés jött létre. Az I. és a II. rendű alperesek a felperessel 2007. június 4-én ingatlan jelzálogjoggal biztosított lakáshitel kölcsönszerződést, 2008. szeptember 4-én a II. rendű alperes és a felperes tartozásrendező kölcsönszerződést kötöttek. Mindhárom szerződésben a hitelezők deviza alapú kölcsön nyújtására vállaltak kötelezettséget a fogyasztónak minősülő felperessel; valamennyi szerződés fogyasztói szerződés.

A hitelezők a 2007. május 16-án és a 2007. június 4-én létrejött kölcsönszerződéseket utóbb felmondták, követelésüket a III. rendű alperesre engedményezték. A 2008. szeptember 4-ei szerződés a felperes teljesítése folytán szűnt meg.

[5] A felperes kereseti kérelmében valamennyi kölcsönszerződés érvénytelenségét állította. A lakásvásárlási hitel kapcsán a szerződésnek a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítását azzal kérte, hogy tartozásának összege 3.310.525,- Ft, és ennek 2015. március 13-ától a határozathozatalig terjedő időre évi 5,99 százalék ügyleti kamata, a határozathozataltól pedig a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamat. A személyi kölcsön vonatkozásában 619.460,- Ft, a tartozásrendező kölcsön tárgyában 605.159,- Ft, valamint ezen összegek kamata megfizetésére kérte a II. rendű alperes kötelezését.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

[6] Az elsőfokú bíróság a keresetet alaptalannak ítélte meg. Ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést.

[7] A fellebbezési eljárásban a felperes azzal is érvelt, hogy a különmemű árfolyam alkalmazásából fakadó tisztességtelenség következményét a másodfokú bíróságnak az Európai Unió Bíróságának (*a továbbiakban: EUB*) a C-260/18. számú ügyben hozott ítéletének megfelelően kell levonni. Hangsúlyozta azt is, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó banki tájékoztatás nem volt megfelelő.

Az irányadó jogszabályi rendelkezések

[8] A 93/13/EGK Irányelv (*a továbbiakban: Irányelv*) 1. cikk (2) bekezdése szerint azok a feltételek, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, valamint olyan nemzetközi egyezmények alapelveit vagy rendelkezéseit tükrözik, amely egyezményeknek a tagállamok vagy a közösség aláíró [helyesen: aláírói], különösen a fuvarozás területén, nem tartoznak az ebben az irányelvben előírt rendelkezések hatálya alá.

[9] Az Irányelv 3. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

[10] Ezen Irányelv 6. cikk (1) bekezdése értelmében a tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályuk rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.

[11] A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény *(a továbbiakban: régi Ptk.)* 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával a szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

[12] A régi Ptk. 209. § (5) bekezdése szerint nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg.

[13] A régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis. A semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.

[14] A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény *(a továbbiakban: DHI törvény)* 3. §-ának (1) bekezdése alapján a fogyasztói kölcsönszerződésben – az egyedileg megtárgyalt szerződési feltétel kivételével – semmis az a kikötés, amely szerint a pénzügyi intézmény a kölcsön-, illetve a lízingtárgy megvásárlásához nyújtott finanszírozási összeg folyósítására vételi, a tartozás törlesztésére pedig az eladási vagy egyébként a folyósításkor meghatározott árfolyamtól eltérő típusú árfolyam alkalmazását rendeli.

[15] E § (2) bekezdése értelmében az (1) bekezdés szerinti semmis kikötés helyébe – a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel – mind a folyósítás, mind pedig a törlesztés (ideértve a törlesztő részlet és a devizában megállapított bármilyen költség, díj vagy jutalék fizetését) tekintetében a Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lép.

Az EUB releváns ítéletei

[16] Az EUB a Banco Espanol Credito S.A. C-618/10. ügyben hozott ítéletében azt fejtette ki, hogy az Irányelv 6. cikk (1) bekezdése „nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve” fordulatának célja, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt az e felek egyenlőségét helyreállító valódi egyensúllyal helyettesítse (63). Kifejtette azt is, hogy a szerződés módosítása a fogyasztók számára nem biztosíthatna olyan hatékony jogvédelmet, mint amelyet a tisztességtelen feltételek alkalmazhatatlansága eredményez (70).

[17] Az EUB-nek a Kásler- és Káslerné Rábai C-26/13. számú ügyben hozott ítélete szerint az alapügyhöz hasonló helyzetben, amelyben a szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés a tisztességtelen feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető, e rendelkezéssel nem ellentétes a nemzeti jog azon szabálya, amely lehetővé teszi a nemzeti bíróság számára a tisztességtelen feltételeknek a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével való helyettesítése révén az e feltétel érvénytelenségének orvoslását. Ennek oka, hogy a fogyasztót ne érjék különösen káros következmények, ugyanis így a szerződés megsemmisítéséből eredő visszatartó erő kerülne veszélybe (83). A részletekben megfizetendő kölcsönösszeg azonnal esedékessé válása azzal a kockázattal jár, hogy meghaladja a fogyasztó pénzügyi képességeit, és ezért jobban bünteti őt, mint a hitelezőt, amely ennek következtében lehetséges, hogy nem lesz annak elkerülésére ösztönözve, hogy ilyen kikötéseket illesszen az általa kínált szerződésekbe (84). Az ítéletből kitűnik, hogy az nem érintette az árfolyamkockázat viselésének problematikáját.

[18] Az EUB a C-483/16. Sziber-ügyben meghozott ítéletében az Irányelv 7. cikkével elvileg nem minősítette ellentétesnek az olyan nemzeti szabályozást, mint amelyet a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (*a továbbiakban: DH2 törvény*) 37. § (1) – (3) bekezdései, valamint 37/A. § (1) bekezdése tartalmaz, ugyanakkor csak azzal a feltétellel, hogy az ilyen szerződésben foglalt feltételek tisztességtelen jellegének megállapítása lehetővé teszi azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó e tisztességtelen feltételek hiányában lett volna.

[19] Az EUB a C-51/17. számú Ilyés-ügyben rámutatott arra, miszerint az Irányelv 1. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy ezen Irányelv hatálya nem terjed ki a kötelező érvényű nemzeti jogszabályi rendelkezéseket tükröző azon feltételekre, amelyek a kölcsönszerződés fogyasztóval történő megkötését követően váltak a szerződés részévé, és amelyek arra irányulnak, hogy a nemzeti bank által meghatározott árfolyamot előírva más szabályt léptessenek a szerződés valamely semmis feltétele helyébe. Ugyanakkor az árfolyamkockázatra vonatkozó, az alapeljárásban a vizsgálthoz hasonló feltételek e rendelkezés értelmében nincs kizárva az irányelv hatálya alól.

Az ítélet leszögezte: az Irányelv szerinti szabályozás alkalmazásának kizárására irányuló szabályt az igazolja, hogy joggal feltételezhető, a nemzeti jogalkotó a meghatározott szerződések felelő jogok és az őket terhelő kötelezettségek összességére nézve egyensúlyt teremtett (53). Az EUB a DH1 törvény 3. §-ával összefüggésben arra is kitért, hogy e törvényt sajátos összefüggésben fogadták el, amennyiben az a Kúria 2/2014. PJE határozatán alapul, amelyben a Kúria az árfolyamrészről és az egyoldalú szerződésmódosítási jogról szóló, a devizában nyilvántartott és fogyasztókkal megkötött hitel- vagy kölcsönszerződésekben foglalt feltételek tisztességtelenségéről, illetve vélelmezett tisztességtelenségéről határozott. Mind a Kúria határozata, mind a DH1 törvény a C-26/13. ügyben meghozott ítéleten alapul (58 és 59).

[20] Az EUB a C-118/17. Dunai-ügyben meghozott ítéletében abból indult ki, hogy azok a nemzeti jogszabályok, amelyek az árfolyamrészre vonatkozó szerződési feltételeket törvényi úton módosították, miközben a kölcsönszerződéseket érvényben tartották, megfelelnek az Irányelv célkitűzéseinek (40). Ugyanakkor e jogszabályoknak meg kell felelniük az Irányelv 6. cikk (1) bekezdése szerinti feltételeknek is (42). Az, hogy bizonyos szerződési feltételeket jogszabály útján tisztességtelennek és semmisnek minősítettek, s azokat az adott szerződés

érvényben tartása céljából új szerződési feltételekkel helyettesítették, nem fejthet ki a fogyasztók számára biztosított védelmet gyengítő hatást (43). Jelen ügyben az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel határozza meg a szerződés elsődleges tárgyát, s a szerződés érvényben tartása nem tűnik jogilag lehetségesnek, amit azonban a kérdést előterjesztő bíróságnak kell értékelnie (52). Az EUB hangsúlyozta: a tisztességtelen szerződési feltételnek a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével való helyettesítése csak azokra az esetekre vonatkozik, amelyekben a szerződés teljes megsemmisítése folytán a fogyasztót különösen káros következmények érhetnék, s az adott esetben úgy tűnik, a szerződés érvényben tartása ellentétes a fogyasztó érdekeivel (54 és 55).

[21] Az EUB a C-260/18. Dziubak-ügyben hozott ítéletében kifejtette: a jogkövetkezmények levonása tekintetében a fogyasztó érdekeit a jogvita időpontjában fennálló vagy előre látható körülmények alapján kell értékelni (50 és 51), ugyanakkor a fogyasztó – miután a nemzeti bíróság őt megfelelően tájékoztatta – szabad és világos hozzájárulását adhatja e feltételekhez, s ez esetben az említett védelmi rendszer nem alkalmazható (54). Az EUB a C-26/13. számú ügyben hozott ítéletet kiegészítette azzal, hogy az ott írt következményeket a jogvita időpontjában fennálló vagy előre látható körülményekre tekintettel kell értékelni, s ennek szempontjából a fogyasztó e tekintetben kinyilvánított szándéka döntő jelentőségű. Álláspontja szerint az Irányelv 6. cikk (1) bekezdésével ellentétes a valamely szerződésben szereplő tisztességtelen feltételek fenntartása, amennyiben azok elhagyása e szerződés érvénytelenségének megállapításához vezetne, és amennyiben a bíróság úgy ítéli meg, hogy az érvénytelenség megállapítása kedvezőtlen hatásokkal járna a fogyasztóra nézve, ha a fogyasztó a feltételek fenntartásához nem járult hozzá.

Az előzetes döntéshozatal iránti előterjesztést megalapozó okok

[22] Az EUB-nek a C-118/17. és a C-260/18. számú ügyekben meghozott ítéleteit követően a magyar bíróságok előtt jelenleg is jelentős számban folyamatban lévő perekben a fogyasztók részéről mind gyakrabban hangzik el, hogy az árfolyamrés tisztességtelensége következtében a szerződés teljes érvénytelenségének megállapítását kérik, s a rendszerint őket terhelő és számottevő árfolyamkockázat következményei miatt nem kívánják a tisztességtelen szerződési feltétel helyettesítését a nemzeti jog diszpozitív – álláspontjuk szerint az érvénytelenség különösen káros következményeitől így őket meg nem óvó - szabályával. Megállapítható ugyanakkor, hogy a magyar bírói gyakorlat az azóta eltelt időben – amennyiben az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötés tisztességtelensége nem állapítható meg – a DH1 törvény 3. § (1) és (2) bekezdéseiben foglalt rendelkezések mellőzésével nem látott lehetőséget pusztán az árfolyamrésen alapuló érvénytelenség következtében a teljes jogviszony felszámolására, a szerződés egészére kiterjedő érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására.

[23] A legmagasabb bírói fórum, a Kúria például 2019. október 11-ei sajtóközleményében kifejtette, hogy a lengyel jogban nem létezik az átváltási árfolyam meghatározására vonatkozó, a régi Ptk. 231. § (2) bekezdésében foglalt, a magyar jog részét képező diszpozitív szabályhoz hasonló rendelkezés, miszerint a más pénznemben meghatározott tartozást a fizetés helyén és idején érvényben lévő árfolyam alapulvételével kell átszámítani; az EUB előtt C-26/13. számon indult ügyben jóváhagyott lehetőséget a lengyel jog alapján ezért nem lehet alkalmazni. Ebből az is következik, hogy a magyar ügyekre nem irányadók az ítéletben az árfolyamrésre és az

árfolyamkockázat tisztességtelenségének orvoslása körében kifejtettek; az EUB a C-26/13. számú ügyben elfogadott megoldást nem vetette el. A magyar fogyasztók számára a sajtóközlemény szerint az ítélet új igényérvényesítési lehetőséget, jogilag megalapozott igényeket nem keletkeztet; az árfolyamrész kérdését a 2/2014. PJE határozat 3. pontja és a DH2 törvény szerinti elszámolás végérvényesen rendezte.

[24] A jelen ügyben eljáró másodfokú bíróságnak abban a tekintetben van kétsége, hogy amennyiben a fogyasztó kinyilvánított akarata ellenére is alkalmazni kell a nemzeti jognak a DH1 törvény 3. § (1) és (2) bekezdései szerinti rendelkezéseit, úgy a nemzeti jog e szabályai akként tekintendők-e, mint amelyek az Irányelv 6. cikk (1) bekezdése szerinti szabályozással ellentétesek, s a nemzeti jog érintett rendelkezéseit ez esetben mellőzni kell-e.

[25] Mindezek miatt az ítéltábla az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 267. cikkére hivatkozással az EUB előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezi a végzés rendelkező részében megfogalmazott kérdést érintően.

[26] A fellebbezés elbírálása szempontjából az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező kérdésekre adott válasz olyan előkérdésnek minősül, mely a fellebbezési eljárásnak a régi Pp. 155/A. § (1) és (2) bekezdései alapján történő felfüggesztését indokolja.

[27] A végzés ellen a régi Pp. 155/A. § (3) bekezdése értelmében nincs helye külön fellebbezésnek.

Győr, 2019. december 10.

Dr. Világi Erzsébet
a tanács elnöke

Dr. Szabó Péter
előadó bíró

Dr. Sarmon Hedvig
bíró

